

Kamila Radlińska

Przedsiębiorczość bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 143-155

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kamila Radlińska

Politechnika Koszalińska

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ BEZROBOTNYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Wprowadzenie

Naturalnym przeciwieństwem dla zjawiska bezrobocia jest przedsiębiorczość. Działalność przedsiębiorcza może być podejmowana przez samych bezrobotnych, albo przez podmioty, które zatrudniają osoby bezrobotne. Z obserwacji dotychczasowych zmian zachodzących na rynku pracy wynika, że rozwój przedsiębiorczości może być skutecznie pobudzany za pomocą odpowiednich instrumentów instytucjonalnych, co ma duży wpływ na relacje zachodzące na rynkach pracy. W artykule przedstawiono stan przedsiębiorczości osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim.

Badaniem objęto cały 2011 rok. Wykorzystano w nim dane statystyczne udostępnione przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie oraz wybrane powiatowe urzędy pracy województwa zachodniopomorskiego, dotyczące głównie liczby bezrobotnych.

1. Materiał i procedura badawcza

W badaniu posłużono się tradycyjną analizą zmian zachodzących na rynku pracy. W tym celu wykorzystano dane o krajowej i wojewódzkiej stopie bezrobocia w latach 2004–2011, które pochodziły z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego. W praktyce stosowanych jest kilka sposobów obliczania stopy bezrobocia, które dają bardzo różne wyniki. Wybór którejkolwiek metodyki obliczania stopy bezrobocia nie miał tu istotnego wpływu na wyniki analizy, ponie-

waż dane o poziomie stopy bezrobocia w województwie zachodniopomorskim miały charakter jedynie wprowadzający.

W artykule przeprowadzono również analizę rynku pracy za pomocą przepływów bezrobotnych. W tym celu wykorzystano miesięczne dane za cały 2011 rok o liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych dla województwa zachodniopomorskiego oraz 21 powiatów województwa. Dane pochodziły z zasobu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

2. Przedsiębiorczość bezrobotnych

Przedsiębiorczość to zachowanie osób lub organizacji polegające na poszukiwaniu i stosowaniu nowych rozwiązań, wymagających więcej energii, inicjatywy i pomysłowości oraz umiejętnego oszacowania koniecznych nakładów (czasu, wysiłku, środków) i możliwych do osiągnięcia korzyści w obszarze występujących ograniczeń i możliwości, a także skłonność do brania na siebie ryzyka i odpowiedzialności za swoje decyzje i działania¹. Zachowanie przedsiębiorcze osób lub organizacji zależy od osobistych predyspozycji osoby podejmującej działanie przedsiębiorcze (kreatywności, pomysłowości, odpowiedzialności) oraz od istniejących warunków do działania (systemu gospodarczego kraju, przepisów prawa). W teorii ekonomii przedsiębiorczość jest swoistą formą pracy bądź czwartym (oprócz pracy, ziemi, kapitału) czynnikiem produkcji². Przedsiębiorczość jest to zatem zespół cech właściwych przede wszystkim przedsiębiorcom, czyli umiejętność dostrzegania potrzeb i doskonalenia pomysłów oraz gotowość do podejmowania ryzyka. Przedsiębiorczość więc to sposób myślenia oraz proces projektowania i rozwijania działalności gospodarczej dzięki zdolności do podejmowania ryzyka, kreatywności i innowacyjności połączonych z odpowiednim sposobem zarządzania³. Na przedsiębiorczość można spojrzeć w szerszym kontekście – przedsiębiorczość ludności to elementarny warunek niezbędny do rozwoju regionalnego, który jest jednym z głównych celów jednostek administracyjnych kraju. Mechanizm rozwoju regionalnego, czyli sposób oddziaływa-

¹ J. Penc, *Leksykon biznesu*, Biblioteka Biznesmena, Wydawnictwo Placet 1997, s. 488.

² K.B. Matusiak, *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008, s. 34.

³ G. Banerski, A. Gryzik, K. B. Matusiak, M. Mażewska, E. Stawasz, *Przedsiębiorczość akademicka. Raport z badania*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009, s. 22.

nia czynników rozwoju na zmiany w obszarze pól rozwoju regionalnego oraz kreowania obserwowalnych efektów społecznych, gospodarczych, ekologicznych i przestrzennych w regionie⁴, musi dotyczyć przedsiębiorczości. W kształtowaniu i rozwoju przedsiębiorczości w ujęciu regionalnym czy lokalnym różną rolę odgrywają instytucje rynku pracy.

W literaturze przedsiębiorczość definiuje się w różny sposób, jednak zazwyczaj uwzględnia się takie cechy, jak umiejętność organizacji, podejmowanie ryzyka, inwencja, innowacja. Instytucje działające na rynku pracy powinny te cechy kreować i wzmacniać u osób bezrobotnych. Głównym problemem rynku pracy nie jest jednak przedsiębiorczość, lecz bezrobocie, dlatego konieczne jest tworzenie nowych miejsc pracy. Zdaniem instytucji rynku pracy, szansą jest tu sektor małych i średnich przedsiębiorstw, który wymaga jednak zmiany postaw społecznych przedsiębiorców i samych bezrobotnych. Wiele programów sformułowanych przez centralne instytucje jest skierowanych na wspieranie przedsiębiorczości bezrobotnych na lokalnych rynkach pracy. Dobrze wdrożony program może przyczynić się do wzrostu gospodarczego regionu i w konsekwencji kraju oraz znacznie ograniczyć bezrobocie.

Urzędy pracy, z uwagi na powierzone im zadania, między innymi wspierają przedsiębiorczość na lokalnych rynkach pracy, w tym przedsiębiorczość bezrobotnych. Ich głównym zadaniem jest promowanie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy. Osiągając ten cel, pełnią swoją zasadniczą funkcję, czyli walkę z bezrobociem.

W województwie zachodniopomorskich zadania z zakresu polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich⁵ wykonuje Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. Jest to wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna, która jest finansowana z budżetu samorządu województwa. Swą siedzibę ma w Szczecinie. W skład jego struktury organizacyjnej wchodzi Filia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Koszalinie. Na terenie województwa zachodniopomorskiego zlokalizowane są również powiatowe urzędy pracy. Nie są one powiązane ze sobą pod

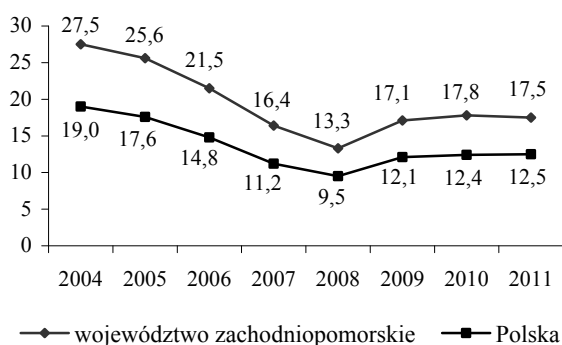
⁴ D. Strahl, *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 22.

⁵ Zakres działalności określono przede wszystkim w art. 8 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, DzU 2004, nr 99.

względem podległości i realizują odmienne zadania, choć działają na mocy takich samych przepisów prawnych i dążą do osiągnięcia tych samych celów.

3. Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się jednym z najwyższych poziomów stóp bezrobocia. Przyczyn tego zjawiska jest wiele, lecz na ogół wskazuje się na postpegeerowską przeszłość województwa, niską mobilność pracowników na lokalnych i wojewódzkim rynku pracy, nienowoczesną strukturę przemysłu, zjawisko mismatchu czy niewystarczająco wykształconą infrastrukturę⁶.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl, dostęp 28.02.2012.

Analizując stopę bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w okresie 2004–2011, można zauważyć, że we wszystkich latach przewyższała ona przeciętny poziom stopy bezrobocia w kraju, co przedstawiono na wykresie 1. Różnica między średnią stopą bezrobocia była wyższa w pierwszych latach analizy i zmniejszała się wraz z upływem czasu. Świadczy to o zmniejszeniu się stopy bezrobocia w Polsce i w województwie. Tendencja ta była widoczna również w powiatach i gminach. Wydaje się więc, że działania podejmowane przez instytucje funkcjonujące na rynku pracy dały pozytywne efekty.

⁶ A. Radziwiłł, *Zróżnicowanie regionalne bezrobocia w Polsce. Przyczyny zrównoważonego rozwoju*, Studia i Analizy, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa 1999, s. 24.

Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim reagowała także na ogólną koniunkturę w kraju – większą różnicę między krajową a wojewódzką stopą bezrobocia odnotowano w czasie gorszej koniunktury, czyli na początku 2004 roku, natomiast najmniejszą w 2008 roku (3,8 punktu procentowego). Wówczas w Polsce osiągnięto najwyższy poziom produkcji (dynamika wzrostu PKB – 106,8%).

Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim nadal cechuje się relatywnie dużym zróżnicowaniem w czasie, choć w regionach maleje ona wraz z upływem lat. Przestrzenne zróżnicowanie stóp bezrobocia, czyli w poszczególnych powiatach, przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie zachodniopomorskim

Powiaty	2004	2011
Województwo zachodniopomorskie	27,4	17,5
Białogardzki	39,8	28,1
Drawski	40,5	26,1
Kołobrzeski	21,3	11,9
Koszaliński	39,0	26,5
Sławieński	37,4	23,9
Szczecinecki	36,9	26,6
Świdwiński	40,0	26,9
Wałecki	31,7	19,7
Miasto Koszalin	20,7	11,2
Choszczeński	36,5	26,5
Gryficki	38,0	24,0
Myśliborski	30,0	16,5
Pyrzycki	36,9	27,7
Stargardzki	32,0	20,0
Łobeski	42,6	29,0
Miasto Szczecin	15,3	9,9
Goleniowski	29,7	16,8
Gryfiński	32,7	21,9
Kamieński	34,5	25,4
Policki	22,7	15,6
Miasto Świnoujście	20,3	10,9
Minimum	15,3	9,9
Maksimum	42,6	29,0
Me	34,5	23,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl, dostęp 28.02.2012.

Z tabeli 1 wynika duże zróżnicowanie stóp procentowych w przestrzeni. Stopa procentowa w województwie, i tak relatywnie wysoka w stosunku do średniej krajowej, jest jeszcze zróżnicowana wewnątrz regionu. W województwie są powiaty, gdzie stopa bezrobocia jest niższa niż średnia województwa, ale także takie, w których poziom ten jest znacznie wyższy. W roku 2004 można zauważyć następującą prawidłowość: niższy poziom bezrobocia niż w województwie odnotowano w miastach: Szczecin (5,4%), Świnoujście (20,3%), Koszalin (20,7%), oraz powiatach: kołobrzeskim (21,3%) i polickim (22,7%). Podobnie było w 2011 roku – stopę bezrobocia poniżej średniej dla województwa zarejestrowano również w miastach: odpowiednio miasto Szczecin (9,9%), Świnoujście (10,9%), Koszalin (11,2%), oraz powiatach: kołobrzeskim (11,9%), polickim (15,6%), myśliborskim (16,5%), goleniowskim (16,8%). Podobnie jest w przypadku powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia. Taki stan rzeczy jest dowodem na zakorzeniony układ przestrzenny w województwie i może świadczyć o braku skutecznej strategii rozwoju lokalnych rynków pracy – układ stopy bezrobocia nie zmienia się tu mimo podejmowanych przedsięwzięć przez odpowiednie instytucje. Wnioski z analizy sugerują potrzebę zmiany dotychczas stosowanych narzędzi instytucjonalnych.

Analiza w układzie miasto–wieś prowadzi do podobnych wniosków. Aktywność zawodowa ludności jest zdecydowanie wyższa w miastach. Rynek pracy województwa zachodniopomorskiego składa się zasadniczo z gmin wiejskich oraz wiejsko-miejskich. Przeważają małe miasta. Do dużych miast można zaliczyć tylko Szczecin (powyżej 400 tys. mieszkańców), do średnich – Koszalin (powyżej 100 tys. mieszkańców), a pozostałe mają poniżej 100 tys. mieszkańców. Wielkomiejskie i miejskie rynki pracy mają swoją specyfikę. Poziom stóp bezrobocia powinien być na nich zdecydowanie niższy niż średnia dla województwa. Prawidłowość tę potwierdza sytuacja w województwie zachodniopomorskim (zob. tab. 1). Obszary zurbanizowane miały niższą stopę bezrobocia, a gminy wiejskie – znacznie wyższą, w skrajnych przypadkach prawie trzykrotnie wyższą niż w województwie. Najwyższymi stopami bezrobocia cechowały się następujące powiaty: łobeski (42,6% w 2004 r. i 29,0% w 2011 r.), drawski (40,5% w 2004 r. i 26,1% w 2011 r.), świdwiński (40,0% w 2004 r. i 26,9% w 2011 r.). Pozwala to na przypuszczenie, że rozwój sieci osadniczej i związany z nim rozwój działalności przemysłowej w obrębie miast przyczynia się do pozytywnych zmian na rynku pracy. Stworzenie mechanizmów przyciągających pracujących z peryferyjnych rynków pracy wymaga jednak czasu, lecz mogą się one okazać skuteczne, choć potrzeba tu dalszych, pogłębionych analiz.

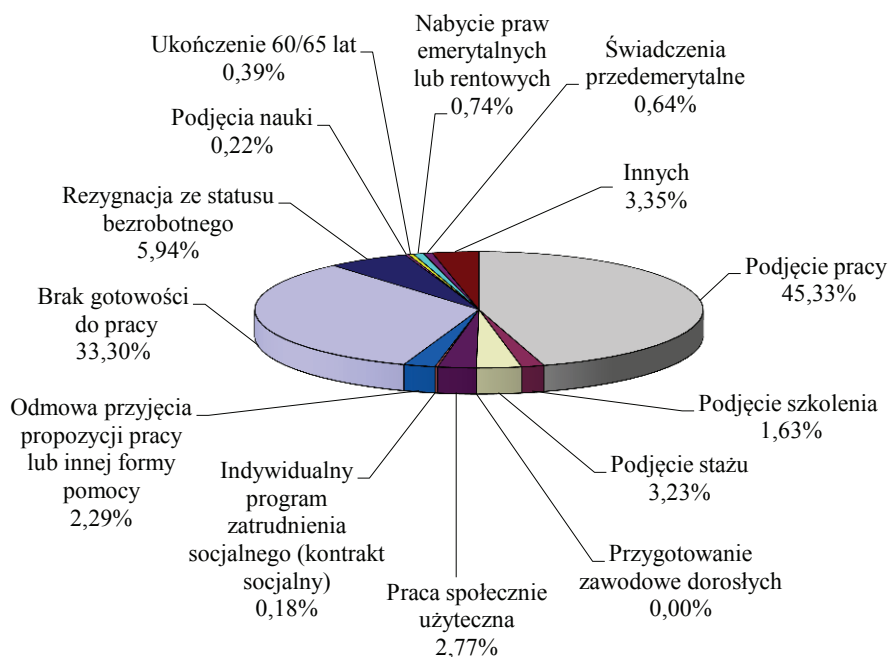
Z analizy rynków pracy w województwie zachodniopomorskim wynika także, że zaczynają się zmieniać postawy ludności wobec migracji. W roku 2011 powiaty goleniowski i policki trafiły do grupy rynków, na których stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie niższym niż średni. Można to tłumaczyć tym, że powiaty sąsiadują z miejskimi rynkami pracy. Odpływ ludności na szczeciński rynek w naturalny sposób obniżył tam stopę bezrobocia. Wniosek ten, choć wydaje się oczywisty, wymaga dalszych pogłębionych analiz.

4. Analiza odpływu bezrobotnych

Tradycyjną analizę rynku pracy poszerzono o analizę odpływu bezrobotnych z ewidencji. Statystyki urzędów pracy gromadzą szczegółowe dane dotyczące odpływu bezrobotnych w różnych przekrojach. W tej części artykułu podjęto próbę zbadania odpływu bezrobotnych z rynku pracy województwa zachodniopomorskiego w 2011 roku. Według uzyskanych danych w badanym 2011 roku wyłączono łącznie 149 751 osób. W każdym miesiącu było to średnio 12 479 osób (przy odchyleniu 2235 osób). Największy odpływ osób bezrobotnych z ewidencji nastąpił w kwietniu (15 683 osób), a najmniejszy w styczniu (8786 osób). Mogło to być spowodowane sezonowością zachodniopomorskiego rynku pracy, wynikającą z cech województwa, struktury działalności przemysłowej oraz położenia geograficznego. Do kompleksowej analizy należałoby włączyć napływ bezrobotnych do ewidencji, lecz z uwagi na ograniczoność analizy i relatywnie niewielkie wahania stopy bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2011 roku zdecydowano się pominąć ten aspekt rynku pracy.

Z punktu widzenia prezentowanych tez ciekawa jest analiza przyczyn wyłączeń z ewidencji. Najczęściej było to podjęcie pracy przez bezrobotnego oraz brak gotowości do podjęcia pracy. Na podstawie miesięcznych danych obliczono średniomiesięczną zmianę odpływu bezrobotnych z ewidencji w 2011 roku, którą przedstawiono na wykresie 2. Wynika z niego, że w ciągu miesiąca pracę podjęło 45,33% zarejestrowanych bezrobotnych, 33,30% wyłączonych z grupy nie wykazało gotowości do pracy, a ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 5,94%. Odpływ bezrobotnych związany z ukończeniem 60 lat przez kobiety lub 65 lat przez mężczyzn, nabyciem praw emerytalnych lub rentowych bądź świadczeń przedemerytalnych wynosił średnio miesięcznie 1,77% osoby. Pozostałe przyczyny to między innymi podjęcie praktyki zawodowej, stażu lub nauki, zatrudnienie socjalne lub

prace pożyteczne społecznie. Niepokojące jest to, że tylko 45,33% bezrobotnych podjęło pracę niesubsydiowaną i subsydiowaną. Dotyczy to prawie wszystkich powiatowych rynków pracy w województwie, co przedstawiono w tabeli 2.

Wykres 2. Średniomiesięczny wskaźnik osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP Szczecin, www.wup.pl, dostęp 28.02.2012.

Najczęstszą przyczyną odpływu bezrobotnych było podjęcie pracy – niemal we wszystkich powiatach, z wyłączeniem kołobrzeskiego i kamienieckiego. Minimalną wartość wskaźnika średniomiesięcznej zmiany odnotowano w powiecie kołobrzeskim (38,2%), natomiast najwyższą w powiecie gryfickim (54,2%). Do następnej grupy przyczyn należy zaliczyć brak gotowości do pracy (od 24,1% do 43,3% wyłączeń z ewidencji), odmowę przyjęcia pracy (minimalna wartość 0,6%, wartość maksymalna 7,0%) oraz rezygnację ze statusu bezrobotnego (w poszczególnych powiatach odpowiednio od 3,1% do 11,7%). Ze wstępnej analizy przyczyn wyłączeń z ewidencji bezrobotnych wynika następująca prawidłowość: najbardziej niepokojącą sytuację pod względem odpływu bezrobotnych

odnotowano w powiatach: kołobrzeskim (średniomiesięcznie 56,0% wyłączeń z ewidencji z przyczyn leżących po stronie bezrobotnego, tj. braku gotowości do pracy, odmowy przyjęcia pracy lub rezygnacji ze statusu bezrobotnego), kamieńskim (49,8%), oraz w miastach: Świnoujście (55,6%) i Szczecin (49,1%). Relatywnie mały wskaźnik wyłączeń z powodu podjęcia pracy w wymienionych powiatach oraz specyfika gospodarcza powiatów nakreślają ciekawy obszar badawczy, lecz ten wątek badania nie zostanie tu podjęty.

Tabela 2

Wyłączenia z ewidencji bezrobotnych w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2011 roku – wartość średniomiesięczna (%)

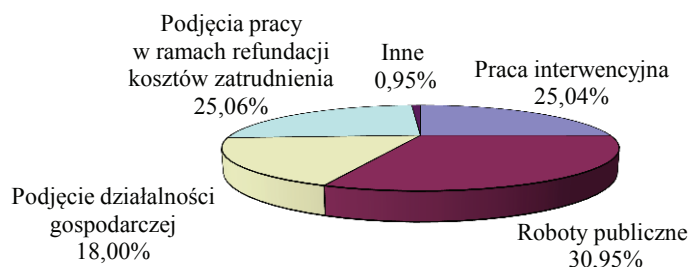
Powiaty	Podjęcie pracy	Podjęcie szkolenia, stażu lub praktyki zawodowej	Praca społecznie użyteczna	Zatrudnienie socjalne	Odmowa przyjęcia propozycji pracy	Brak gotowości do pracy	Rezygnacja ze statusu bezrobotnego	Podjęcie nauki	Ukończenie 60 lub 65 lat	Nabycie praw emerytalnych	Świadczenia przedemerytalne	Inne
Białogardzki	49,6	1,7	5,6	0,0	2,8	27,4	5,8	0,1	0,6	0,8	1,2	4,4
Choszczeński	42,4	6,0	3,7	0,0	0,9	31,1	10,3	0,6	0,1	0,6	0,5	3,8
Drawski	47,2	8,4	4,9	0,0	4,7	24,1	5,7	0,2	0,4	0,9	0,8	2,8
Goleniowski	47,1	4,4	1,4	0,0	1,8	34,5	5,6	0,2	0,4	0,8	0,8	3,1
Gryficki	54,2	3,3	2,6	0,9	1,4	26,0	5,7	0,1	0,4	0,7	0,6	4,2
Gryfiński	42,9	6,1	1,2	0,0	1,0	37,7	6,0	0,2	0,4	0,6	0,5	3,6
Kamieński	40,8	4,6	1,5	0,0	1,3	40,9	7,6	0,1	0,4	0,7	0,2	2,0
Kołobrzeski	38,2	1,5	0,3	0,0	2,0	43,3	11,7	0,0	0,4	0,1	0,3	2,3
Miasto Koszalin	51,3	5,7	2,2	0,5	1,7	28,4	3,5	0,4	0,7	0,8	1,1	3,6
Koszaliński	52,2	4,5	4,4	0,1	2,1	26,6	5,3	0,4	0,3	0,7	0,5	3,0
Łobeski	46,3	5,6	2,9	0,7	1,3	32,5	4,9	0,1	0,3	0,3	0,4	4,6
Myśliborski	42,2	6,2	1,0	0,0	1,1	37,6	5,8	0,2	0,3	0,7	0,9	4,1
Policki	41,8	4,3	2,7	0,0	1,9	35,2	7,6	0,4	0,7	1,4	1,1	2,9
Pyrzycki	48,9	9,6	2,2	0,0	2,1	26,2	6,2	0,5	0,4	0,7	0,5	2,9
Ślawieński	53,4	6,3	3,5	0,0	2,9	24,1	4,4	0,1	0,6	1,6	0,8	2,3
Stargardzki	45,9	3,7	2,7	0,4	1,0	34,6	7,5	0,2	0,2	0,5	0,6	2,7
Szczecinecki	48,8	5,9	2,4	0,0	0,6	28,0	8,3	0,2	0,4	1,4	0,4	3,7
Świdwiński	44,7	4,9	8,8	0,1	0,8	30,0	5,3	0,2	0,3	0,7	0,6	3,8
Miasto Świnoujście	38,2	2,5	0,0	0,0	7,0	38,1	10,5	0,0	0,2	0,4	0,4	2,6
Wałecki	46,3	8,8	2,3	0,0	4,5	27,6	6,0	0,2	0,4	0,5	0,5	2,9
Miasto Szczecin	40,3	3,3	0,8	0,4	3,9	42,2	3,1	0,2	0,5	0,7	0,7	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP Szczecin, www.wup.pl, dostęp 28.02.2012.

Na ogół najczęstszą przyczyną wyłączeń z ewidencji bezrobotnych było podjęcie pracy. Fakt ten urzędy pracy ewidencjonowały w kategoriach pracy niesubsydiowanej i pracy subsydiowanej. Średniomiesięczny wskaźnik przyjęć do pracy niesubsydiowanej wyniósł 89,2%, a do prac subsydiowanych – 10,8%. Taką tendencję zaobserwowano we wszystkich powiatach i można ją ocenić pozytywnie. Statystyki prowadzone przez urzędy pracy pozwalają na szczegółową analizę jedynie grupy przyjętej do pracy subsydiowanej (jest to duża niedogodność dla badaczy rynku pracy).

5. Przedsiębiorczość – sposób na wyjście z bezrobocia

W wyniku podjęcia zatrudnienia w 2011 roku z rynku pracy w województwie zachodniopomorskim zostało wyłączonych łącznie 67 748 osób, z czego 60 425 osób to osoby, które podjęły zatrudnienie niesubsydiowane, a 7323 w ramach prac subsydiowanych. Analiza pracy niesubsydiowanej (jak wspomniano) jest niemożliwa z powodu ograniczonego dostępu do danych, natomiast możliwe jest badanie zatrudnienia subsydiowanego.

Wykres 3. Średni udział poszczególnych form zatrudnienia w grupie pracy subsydiowanej w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP Szczecin, www.wup.pl, dostęp 28.02.2012.

W roku 2011 niemal co piąty bezrobotny korzystający z możliwości pracy subsydiowanej odchodził z grupy bezrobotnej do pracujących przez podjęcie działalności gospodarczej. W województwie było to łącznie 1439 osób, czyli 18,00% podejmujących prace subsydiowane. Wszystkie formy aktywnego przeciwdziałania

nia bezrobociu podejmowane przez urzędy pracy zaprezentowano na wykresie 3. Wynika z niego, że przedsiębiorczość osób bezrobotnych w 2011 roku może się wydawać niezadowolająca, ponieważ roboty publiczne, zatrudnienie w ramach refundacji kosztów czy prace interwencyjne w większym stopniu przyczyniają się do wyłączenia z ewidencji bezrobotnych w ramach prac subsydiowanych. Biorąc jednak pod uwagę relatywnie niewielkie doświadczenie w tym obszarze oraz cechy tej formy pracy subsydiowanej, czyli aktywną postawę bezrobotnego, sytuacja wydaje się pozytywna. Stosowanie takiej praktyki może w przyszłości istotnie ograniczyć bezrobocie, lecz wymaga to wsparcia istniejących i potencjalnych instrumentów instytucjonalnych.

Zakończenie

Województwo zachodniopomorskie nadal charakteryzuje się stosunkowo wysoką stopą bezrobocia. W latach 2004–2011 różnica w stosunku do średniej krajowej uległa jedynie niewielkiemu zmniejszeniu. Analizując wojewódzki rynek pracy na tle rynku krajowego, można zauważyć tendencję do obniżania się stopy bezrobocia oraz zmniejszenie różnicy między krajową a wojewódzką stopą bezrobocia, znaczną wrażliwość wojewódzkiego rynku pracy na koniunkturę gospodarczą kraju, duże i utrzymujące się zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w województwie zachodniopomorskim, oddziaływanie miejskich rynków pracy na przyległe tereny, pojawienie się na tych rynkach zjawiska migracji ludności. Tak sformułowane prawidłowości były podstawą analizy odpływu bezrobotnych z wojewódzkiego rynku pracy. W przyszłości mogą być one cennym źródłem informacji o tworzeniu możliwych do wykorzystania narzędzi instytucjonalnych na wojewódzkim rynku pracy. Analizując odpływy bezrobotnych w 2011 roku, można zauważyć, że najliczniejszą grupę wyłączanych z ewidencji bezrobotnych tworzyły osoby, które podjęły pracę zarobkową, co należy ocenić pozytywnie. Największe znaczenie ma tu praca niesubsydiowana, a jedynie marginalne – praca subsydiowana, co także jest zjawiskiem korzystnym. Drugim, równie ważnym miejscem odpływu bezrobotnych z rynku pracy był brak gotowości do podjęcia pracy przez osoby bezrobotne, co jest problemem wymagającym poszerzonych analiz. Jednak z uwagi na brak szczegółowych informacji o odpływie bezrobotnych w statystyce rynku pracy, analizę zakończono jedynie na sformułowaniu ogólnego wniosku. Będzie on przedmiotem przyszłych analiz autorki. Polityka

rządu wobec rynku pracy w analizowanym okresie sprzyjała przemianom w zasobie osób bezrobotnych i pracujących. Dotyczyło to z jednej strony korzystnych, ogólnokrajowych warunków funkcjonowania rynku pracy, a z drugiej strony wspierania zmian przez stworzenie możliwości instytucjom rynku pracy wykorzystywania nowych narzędzi.

Literatura

- Banerski G., Gryzik A., Matusiak K.B., Mażewska M., Stawasz E., *Przedsiębiorczość akademicka. Raport z badania*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.
- Matusiak K.B., *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.
- Penc J., *Leksykon biznesu*, Biblioteka Biznesmena, Wydawnictwo Placet 1997.
- Radziwiłł A., *Zróżnicowanie regionalne bezrobocia w Polsce. Przyczyny zrównoważonego rozwoju*, Studia i Analizy, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Warszawa 1999.
- Strahl D., *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2006.
- www.stat.gov.pl, dostęp 28.02.2012.
- www.wup.pl, dostęp 28.02.2012.

UNEMPLOYMENT'S ENTREPRENEURSHIP OF THE ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODSHIP

Summary

In the article entrepreneurship of the unemployed of the Zachodniopomorskie voivodship in 2011 is presented. The entrepreneurship of the unemployed was shown based on their exclusions from the register of employment offices.

In the article for the evaluation of nationwide conditioning of the entrepreneurship they used the traditional analysis of changes on the labour market. For that purpose details about the domestic and provincial unemployment rate were used 2004–2011 which came from resources of the Central Statistical Office. Analysis of changes on the labour market was concentrated on changes in levels of unemployment rates. Apart from the traditional analysis of changes of level of the unemployment rate analysis of the labour market was conducted with flows of unemployed persons. For that purpose monthly I–XII 2011 was

used about the number of exclusions from the register of the unemployed for the Zachodniopomorskie voivodship and 21 districts of the province. Disclosed data came from the source of Voivodship Labour Office in Szczecin.

Analysis of the labour market of the Zachodniopomorskie voivodship, it pointed at favourable nationwide conditioning of the labour market as well as pointed at positive changes on the side of tools which at present Labour Market Institutions have.